

המערערת (הנקבלת):

ע"י בא כוחה עו"ד ג'מאל דהאמשה

נגד

המשיבה (הקובלת): אוניברסיטת תל אביב

ע"י בא כוחה עו"ד ירון זהבי

פסק דין

1. לפנינו ערעורה של הנקבלת על החלטתו של הממונה על המשמעת, הד"ר ישי בלנק, מיום ה-27.11.11 בתיק ד/19/2011, ואשר לפיה הורשעה הנקבלת בעבירה על סעיף 29.10 לתקנון המשמעת העוסק בהתנהגות שאינה הולמת תלמיד. ד"ר בלנק גזר על הנקבלת הרחקה של שנתיים מן הלימודים באוניברסיטה, כאשר את סמסטר ההרחקה הרביעי תוכל הנקבלת להמיר בעבודות לתועלת הציבור. כמו כן נגזר עליה עונש של הרחקה על תנאי לשנה נוספת וזאת אם תעבור עבירה דומה נוספת בתוך שנתיים מיום חזרתה ללימודים. הנקבלת מערערת הן על הרשעתה והן על חומרת העונש.
2. הנקבלת הודתה בערכאה דלמטה בעובדות החמורות של כתב הקובלנה, כמפורט להלן.
3. הנקבלת הנה תלמידה בפקולטה למדעי החיים, בחוג לביולוגיה.
4. ביום ה-5.12.2010 התקיימה בחינה פסיכומטרית אשר מנוהלת ע"י המרכז הארצי לבחינות.
5. הנקבלת התחזתה לאחותה אשר חפצה ללמוד במכללת סכנין, הדביקה תמונה שלה על גבי תעודת הזהות של אחותה (ובכך זייפה אותה) והכל כדי לסייע לאחותה להתקבל ללימודים.
6. בא כוחה של הנקבלת טען בפנינו, כפי שטען גם בפני הערכאה הראשונה, כי במעשים אלו, חמורים כפי שהיו (ואשר בגינם מתנהלת גם חקירה משטרתית), אין משום עבירה על תקנון המשמעת של אוניברסיטת תל-אביב (להלן: תקנון המשמעת).
7. אכן, מדובר בשאלה עקרונית ולא פשוטה. סעיף 29.10 לתקנון המשמעת קובע כעבירה "התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד, בין אם נעשתה בתחומי האוניברסיטה או מחוץ לה ובין אם נעשתה עקב או בקשר למעמד של תלמיד או לפעילות בקמפוס, הן במישרין והן בעקיפין".
8. הוראה זו שלשונה רחבה אינה חובקת כל התנהלות בלתי מוסרית או בלתי חוקית, חמורה ככל שתהיה, אשר אין לה זיקה לאוניברסיטת תל-אביב, להיותו של הנקבל של סטודנט באוניברסיטה, ושלא התרחשה בין כתלי האוניברסיטה. האוניברסיטה היא מוסד המטפח את הידע האקדמי ואף שהפרת החוק מנוגדת לערכיו הרי שאין האוניברסיטה מהווה את אחד הגורמים הכלליים במערכת אכיפת החוק.

9. עם זאת, אין לומר שההתנהגות הפסולה של הנקבלת נעדרת זיקה לאוניברסיטת תל-אביב. המרכז הארצי לבחינות והערכה הוא גוף שהוקם על פי החלטת ועד ראשי האוניברסיטאות בישראל, והוא מתפקד כעמותה אשר אחת מחברותיה היא אוניברסיטת תל-אביב. במובן זה המרכז הארצי לבחינות והערכה הוא הזרוע הארוכה של אוניברסיטת תל-אביב, כאשר תוצאות הבחינות יכולות לשמש את הנבחנים במוסדות שונים לרבות באוניברסיטת תל-אביב.

10. לעניין זה אין הדבר משנה אם הנקבלת ביצעה את המעשה שביצעה במסגרת בחינה שנועדה לשמש מוסד אחר, ובין אם מדובר בבחינה לשם קבלה או הטבה במסגרת אוניברסיטת תל-אביב. די בכך שמדובר במעשה הונאה שכוון כנגד קולקטיב (המרכז הארצי לבחינות והערכה) שאוניברסיטת תל-אביב היא אחת מהחברות בו, כדי שהמעשה יהווה התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד.

11. בהקשר זה יש להתייחס לפסק דין מוקדם של בית הדין המשמעתי לערעורים של האוניברסיטה (ע/2008/4) (להלן: עניין מכללת אשקלון). באותו עניין דובר בדומה לענייננו בהתחזות של הנקבלת, תלמידה באוניברסיטת תל-אביב, לחברתה, תלמידה במכללת אשקלון אשר נבחנה בבחינת אמי"ר שהינה בחינת מיון ממוחשבת באנגלית המנוהלת על ידי המרכז הארצי לבחינות ולהערכה ומטרתה למיין את רמת האנגלית לצורך קבלת פטור מלימודי אנגלית. כמו בענייננו, הנקבלת התחזתה לחברתה בעזרת תעודת זהות מזויפת ועשתה את הבחינה במקומה, והכל כדי שחברתה תעמוד בדרישות הפטור שהציבה מכללת אשקלון – המוסד בו החברה ביקשה ללמוד.

12. בפסק הדין בעניין מכללת אשקלון זוכתה הנקבלת מעבירה של התנהגות שאינה הולמת תלמיד (סעיף 29.10 לתקנון המשמעתי) משום שהמותב קבע כי אין למעשה זיקה לאוניברסיטת תל-אביב.

13. לשיטתנו, מן הראוי לתקן הלכה זו של בית הדין המשמעתי לערעורים משנת 2009 ולהבהיר, כפי שהצענו לעיל, כי כל עבירת הונאה בבחינה של המרכז הארצי לבחינות והערכה מהווה עבירה על סעיף 29.10 לתקנון המשמעתי של אוניברסיטת תל-אביב, כאשר היא מבוצעת על ידי סטודנט של אוניברסיטת תל-אביב.

14. יוצא אפוא, כי ד"ר בלנק, הממונה על המשמעת, צדק בהחלטתו להרשיע את הנקבלת בענייננו בהפרה של סעיף 29.10 לתקנון המשמעת באשר התנהגותה של הנקבלת היא התנהגות שאינה הולמת מעמד של תלמיד ואת כבוד האוניברסיטה, וזאת על אף שבוצעה מחוץ לגדרי אוניברסיטת תל-אביב אך תוך זיקה לאוניברסיטה.

15. עם זאת, יש לציין כי במסגרת שיקולי הענישה ד"ר בלנק לא שקל את העובדה כי מדובר בהיפוכה של הלכה אשר קבע בית הדין המשמעתי לערעורים של האוניברסיטה. ממילא לא יכול היה ד"ר בלנק לשקול שיקול זה משום שהיה כבול בתקדים המחייב של ערכאות הערעורים, אך לשיטתו הרשעת הנקבלת לא עמדה בסתירה להלכה המחייבת.

16. במהלך הדיון בערעור הבהיר המותב לצדדים כי לשיטתו מן הראוי להפוך את הלכת פסק הדין בעניין מכללת אשקלון, וכי אין זה נכון להציג את עובדות המקרה בענייננו (הונאה והתחזות בנוגע למבחן פסיכומטרי לעומת הונאה והתחזות במבחן אמי"ר) כיוצרות קטגוריה משפטית חדשה שלא נדונה בעניין מכללת אשקלון. לאור זאת, הצענו לצדדים להגיע להסכמה באשר לעונש מופחת לנקבלת כדי שהנקבלת לא תישא במלוא עולה של היפוך ההלכה על גבה. הצדדים נענו לבקשתנו באופן חלקי. בא-כוח הקובל ביקש להעמיד את העונש המופחת על שנה הרחקה בפועל בתוספת שנה הרחקה על תנאי, ואילו בא-כוח הנקבלת ביקש עונש של הרחקה בפועל למשך חצי שנה בתוספת חצי שנת השעיה נוספת שתומר בעבודות לתועלת הציבור, וכן הרחקה על תנאי למשך שנה.

17. בשים לב לחומרת המעשה נראה כי גם התחשבות מקסימלית בהיפוכה של ההלכה, שהיא הטעם המשמעותי ביותר להקלה בעונש, אינה מאפשרת לגזור על הנקבלת עונש הרחקה נמוך משנה של הרחקה בפועל. תקנון המשמעת קובע עונש מינימום של הרחקה למשך שנה על עבירות הונאה, ובענייננו אף שמדובר בעבירה על סעיף 29.10 לתקנון המשמעת הרי שבמהותה מדובר בעבירת הונאה.

18. הננו מאשרים אפוא את הכרעת הדין של הממונה על המשמעת, ולאחר הפחתת הענישה בשים לב להיפוכה של ההלכה, אנו גוזרים את עונשה של הנקבלת כדלקמן:

א. עונש של הרחקה למשך שנה, כך שהנקבלת תוכל לחדש את לימודיה בסמסטר ב' לשנת הלימודים תשע"ג.

ב. עונש של הרחקה על תנאי למשך שנה וזאת אם תעבור הנקבלת עבירת הונאה נוספת במהלך תקופה של שנתיים החל מיום חזרתה ללימודים.

19. בשולי פסק הדין אנו מבקשים לתקן הנחיה נוספת העולה מפסק הדין בעניין מכללת אשקלון. באותו עניין נקבע כי עבירות בעלות אופי אקדמי טהור, שאין להן זיקה לאוניברסיטת תל-אביב, אינן יכולות להוות הפרה של סעיף 29.10 לתקנון המשמעת. לשיטתנו, אמנם יש להיזהר מהרחבה יתרה של הוראת סעיף 29.10 לתקנון המשמעת, ואולם ראוי במשורה להכיר גם בעבירות בעלות אופי אקדמי טהור, שאין להן זיקה ישירה לאוניברסיטת תל-אביב.

20. כך למשל, נניח כי סטודנטית באוניברסיטת תל-אביב מתחזה לסטודנטית באוניברסיטה העברית ונבחנת במקומה בבחינה פנימית של האוניברסיטה העברית. במקרה שכזה, ובשונה מעובדות המקרה שלפנינו או מעובדות פסק הדין בעניין מכללת אשקלון, אין המדובר בבחינה של המרכז הארצי לבחינות והערכה ועל כן נשללת הזיקה הישירה לאוניברסיטת תל-אביב, אשר מרכז הבחינות מהווה כאמור את הזרוע הארוכה שלה. גם במקרה שכזה לשיטתנו מדובר ככל הנראה בהתנהגות שאינה הולמת מעמד של סטודנט ואת כבודה של אוניברסיטת תל-אביב. האוניברסיטה העברית בדוגמא לעיל אינה יכולה להטיל את מרותה המשמעתית על הסטודנטית מאוניברסיטת תל-אביב, ואם גם אוניברסיטת תל-אביב תתנער מהטלת דין משמעתית על הסטודנטית שלה, יותר הטיפול בעניין למוסדות אכיפת הדין הכלליים של המדינה אשר עלולים לבחור שלא לעסוק בנושאים בעלי אופי אקדמי טהור. במקרה זה, הדעת נותנת כי הסולידריות בין המוסדות האקדמיים תחייב את אוניברסיטת תל-אביב לפעול בעניין, ויש לקרוא את הוראת סעיף 29.10 לתקנון המשמעת כקובעת הוראה מעין זו. לכל הפחות, אנו מציעים להשאיר עניין זה בצריך עיון, למקרה שיתרחש אירוע שכזה בעתיד.

מר גולן סלמן

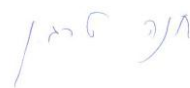
חבר בית הדין

26.3.2012

פרופ' שרון חנס

אב בית הדין

פרופ' חנה טרגן

חברת בית הדין

פסק הדין יפורסם ללא שם הנקבלת